CPAS OCMW 1030 CSS

December 2024

SCHAARBEEK EN OUDERSCHAP

KRUISBESTUIVING MET HET OOG OP EEN BETER AANGEPASTE BEGELEIDING

Resultaten van de kwalitatieve enquête

Een realisatie van de werkgroep 'Ouderschapsbanden 1030' van de CSSA

"We zijn een soort van brandweerdienst..."
"De ouders hebben allerlei dromen voor hun kinderen en vragen ons naar oplossingen om deze waar te maken..."
"Hoe kunnen de ouders zich gewaar worden van de lacunes van hun kinderen als ze niet met hun kinderen spreken (die achter hun scherm zitten)?

Fragmenten uit besprekingen in de Focusgroep professionals

"Ik voel me alleen, ook al is de papa er, toch blijf ik het gevoel hebben dat ik er alleen voor sta, dat ik alles alleen moet oplossen. Ik slaap niet goed en als ik te vaak bij mijn dochter ben, dan lukt het niet, dan erger ik mij en dan gebeurt het dat ik me tegen haar opwind en dus is het goed ergens terecht te kunnen..."
"Ik heb meer begeleiding van professionals bij de opvoeding nodig..."

Fragmenten uit gesprekken met 2 mama's

WAAROM EEN ENQUÊTE VOEREN OVER OUDERSCHAP IN SCHAARBEEK?

Deze enquête ontstond ten gevolge van verschillende verontrustende vaststellingen van professionals uit de ouderschapssector (het weer oplaaien van verschillende problemen bij de kinderen, zoals vertraagde motorische, educatieve en taalontwikkeling, alsook stoornissen zoals obesitas, hyperactiviteit of apathie), evenals ten gevolge van het feit dat de ouders aangeven meer nood te hebben aan begeleiding, wat op allerlei manieren tot uiting kwam: 'parentale burn-out', 'somatisering' en 'psychische decompensatie'. Allemaal alarmsignalen die vragen doen rijzen: zijn dit marginale situaties of nieuwe verschijnselen in de samenleving?

HOE WERD DEZE DUBBELE ENQUÊTE UITGEVOERD?

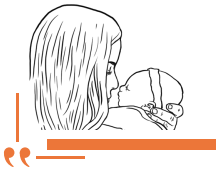
We hebben een dertigtal getuigenissen van Schaarbeekse ouders verzameld via semigestructureerde gesprekken die tot stand kwamen nadat we op ouders toestapten in crèches, kinderopvangstructuren en ontmoetingsplaatsen voor ouders en kinderen. Daarnaast deden we ook een beroep op een focusgroep ouders die opgericht werd door professionals uit de ouderschapssector in Schaarbeek.
Het standpunt van de professionals werd opgebouwd via een reeks werkgroepsessies met als belangrijkste moment de oprichting van een "focusgroep" met daarin een twintigtal deelnemers uit verschillende Schaarbeekse verenigingen en instellingen.

WELKE LESSEN KUNNEN WE UIT DEZE ENQUÊTE TREKKEN?

DE PROFESSIONALS

De professionals uit de ouderschapssector worden met grote uitdagingen geconfronteerd bij de begeleiding van de gezinnen. Ze moeten zowel rekening houden met de urgentie en ernst van de situaties, als balanceren tussen verwelkomend en normatief zijn, tussen de verwachtingen van de ouders, de nood om opnieuw solide familiebanden te smeden en het institutionele kader dat geen gelijke tred houdt met de veranderende behoeften.
In deze complexe realiteit spelen de professionals niet alleen een belangrijke rol om aan de behoeften van de families tegemoet te komen, maar voelen ze ook een groeiende druk ten aanzien van deze vaak chaotische situaties. Het versterken van de middelen, het verbeteren van de toegang tot gespecialiseerde diensten en het herstellen van de relaties tussen ouders en kinderen zijn prioritair om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

DE OUDERS

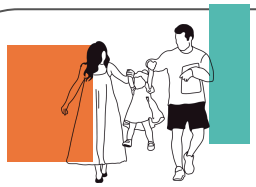
Er werden 10 analysecategorieën geïdentificeerd, waarbij elke categorie een specifiek aspect van de ouderlijke realiteit toont en die allemaal samen bijdragen tot een beter begrip van de huidige familiedynamieken:

VEILIGHEID

> Ik heb schrik dat mijn zoon met slechte mensen omgaat...

...of hoe omgaan met vermeende en reële dreigingen. Deze zorgen over veiligheid hebben zowel betrekking op slecht ingerichte openbare ruimtes als op een gebrek aan veilige en voor kinderen ingerichte infrastructuur.

> Ik wil dat mijn kinderen goed opgeleid, respectvol, goed opgevoed zijn, dat ze studeren en slagen, ik wens het beste voor hen ...

OPVOEDING

Ik wil dat mijn kinderen goed opgeleid, respectvol, goed opgevoed zijn, dat ze studeren en slagen, ik wens het beste voor hen … De getuigenissen geven blijk van de omvang en verscheidenheid van hun opvoedkundige zorgen. Uiteindelijk is de ongerustheid van de ouders voornamelijk een teken van het feit dat ze een andere toekomst voor hun kinderen willen, d.w.z. beter dan wat ze zelf hebben gekend.

WELZIJN

> Ik denk niet aan mezelf, het welzijn van mijn kinderen is mijn prioriteit ...

Ik denk niet aan mezelf, het welzijn van mijn kinderen is mijn prioriteit…
De ouders uitten een diep verlangen, zelfs grote bezorgdheid, om ervoor te zorgen dat hun kinderen zich goed kunnen ontplooien, ook al betekent dit soms dat ze hun eigen welzijn, hun relaties en hun openheid naar anderen toe daarvoor opofferen.

> Ik zoek hulp op de ontmoetingsplaatsen...

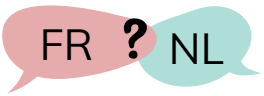
HULP ZOEKEN

Voor sommige ouders zijn de diensten een reddingsboei, een plaats waar ze van gedachten kunnen wisselen, delen en troost vinden. Anderen vinden dan weer dat het feit dat deze diensten overbelast en weinig zichtbaar zijn, evenals weinig middelen hebben, hun gevoel van eenzaamheid en spanning nog verergert.
Dit toont dat het van cruciaal belang is om deze netwerken te versterken en de hulp beter toegankelijk te maken voor alle ouders, in het bijzonder voor zij die geïsoleerd of kwetsbaar zijn.

TAALBARRIÈRES

> Moet ik mijn kind in het Vlaamse schoolnet inschrijven?

Ook deze kwestie leidt tot heel wat stress en verwarring vanuit een gedeeld gevoel van de ouders dat ze niet in staat zijn om hun kinderen te helpen op verschillende momenten in hun leven.

> De afwezige ouder heeft altijd de leuke rol...

SPANNINGEN BINNEN HET KOPPEL

De oneerlijk verdeelde ouderlast kan niet alleen gevolgen hebben voor de relatie van het koppel, maar ook voor het persoonlijke evenwicht van de moeders. Dit ouderlijke ongemak dragen ze onvermijdelijk over op de kinderen waardoor er ook gevolgen zijn voor het welzijn en de ontplooiing van de kinderen.

MATERIËLE PROBLEMEN

> "Door al die financiële problemen, voel ik me soms een stommerik ..."

De precaire omstandigheden kunnen het gevoel van onmacht en ongenoegen versterken en zo een gespannen sfeer creëren die niet alleen de ouders raakt, maar ook de kinderen.
Het is heel belangrijk om oplossingen te vinden die aan deze behoeften zijn aangepast om deze spanning te verlichten. Deze taak en doelstelling vallen echter buiten de actieradius van de lokale sociale actoren en vereisen tussenkomsten op veel grotere schaal.

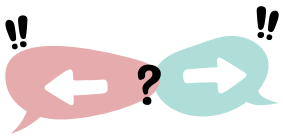
> "Heel mijn familie woont in Afrika..."

EENZAAMHEID

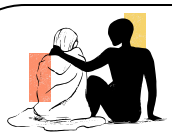
Het woord "eenzaamheid", in allerlei vormen en variaties, is waarschijnlijk het woord dat het vaakst naar voren komt in de gesprekken. het is een realiteit voor veel moeders: alles alleen moeten managen, zonder hulp van buitenaf, waardoor het gevoel van eenzaamheid en moeheid nog wordt versterkt en waardoor de nood aan structurele ondersteuning vanuit de gemeenschap nog sterker naar voren komt.

DESTABILISERENDE BOODSCHAPPEN

> "Moet ik hem laten huilen?"

Deze verwarring kan het gevoel van eenzaamheid en isolement bij de ouders nog versterken, net als hun twijfel, onzekerheid en hun gevoel dat ze tekortschieten en niet goed genoeg op de behoeften van hun kinderen kunnen inspelen.

> "Ik ben bang dat mijn kinderen homoseksueel worden..."

SEKSUALITEIT

De angst rond seksualiteit en het discours over seksuele identiteit weerspiegelen de schrik dat hun kinderen beïnvloed worden door waarden die ze als niet-passend ervaren tegenover de waarden waarop hun ouderlijke aanpak gebaseerd en gestructureerd is en die ze aan hun kinderen willen doorgeven.

In een notendop wordt ervoor gepleit om een omgeving te creëren waarin de ouders, en in het bijzonder de moeders, zich gehoord, ondersteund en begrepen voelen en in staat zijn om zelf oplossingen te vinden voor de vele uitdagingen waarmee ze dagelijks worden geconfronteerd.

Tegenstrijdigheden en spanningen van de ouders

Sociaal milieu vs. kerngezin

Om de sociale omgeving, die ze als gevaarlijk ervaren, het hoofd te bieden, passen veel ouders een strategie toe waarbij ze zich thuis terugtrekken, terwijl de ergste spanning en stress vaak te maken hebben met het kerngezin zelf.

Welzijn van de kinderen vs. stress van de ouders

De nood om het welzijn van de kinderen te waarborgen en de inspanningen die vereist zijn om dit te bereiken, creëren een paradox: door het beste te proberen te bieden aan hun kinderen, putten de ouders zichzelf uit, wat soms ten koste van hun eigen fysiek en psychologisch evenwicht gaat, waaronder uiteindelijk ook de kinderen zelf lijden.

Steun van de gemeenschap vs. eigen ervaringen

Deze vragen om en dit zoeken naar hulp kunnen spanningen veroorzaken tussen de opvoedkundige normen van de omgeving (vooral van de school) en de persoonlijke overtuigingen van de ouders. Moeten ze de aanbevelingen van de professionals en van de sociale omgeving volgen of trouw blijven aan hun eigen visie op opvoeding en socialisatie?

PARENTS

Uiteenlopende standpunten tussen

PROFESSIONNELS

De perceptie van de urgentie en het belang van de tussenkomsten

De ouders hebben korte-, maar ook langetermijnverwachtingen.

De professionals hebben vaak het gevoel dat ze onder druk staan om kritieke situaties te managen die hen ertoe brengen in het hier en nu te handelen.

De verwachtingen en realiteiten in verband met opvoeding en culturele waarden

De ouders kunnen het gevoel hebben dat ze de controle verliezen ten aanzien van een onderwijssysteem dat inzet op autonomie, kritisch denken en dialoog met het kind. De ouders vrezen dat hun opvoedkundige waarden niet langer relevant zijn of als verouderd worden beschouwd.

De professionals worden met een dubbele uitdaging geconfronteerd: de ouders een bredere kijk op opvoeding geven, met respect voor de oorspronkelijke culturele waarden. Een proces dat moeilijk op een harmonieuze manier te implementeren is.

De impact van nieuwe technologieën en schermen

de ouders zich wel bewust zijn van dit fenomeen, beschouwen ze de schermen niet altijd als prioritair onder de dagelijkse uitdagingen en kiezen ze vaak voor praktische oplossingen om de kinderen bezig te houden.

De professionals zijn erg ongerust over de impact van de nieuwe technologieën en schermen op de ontwikkeling van de kinderen.

De ‘vermoederlijking’ van het ouderschap

Hoewel de gesprekken van de actoren vaak gericht zijn op de ‘ouders’ is de vaderfiguur in realiteit vaak afwezig of buiten beeld. Wanneer deze vaderfiguur dan ter sprake komt, is het vaak in een negatief daglicht. Dit leidt ertoe dat de opvoedkundige en affectieve verantwoordelijkheid hoofdzakelijk een taak is van de moeders, waardoor de rol die de vaders kunnen spelen in de ontwikkeling en opvoeding van de kinderen en die ze trouwens onvermijdelijk spelen door hun eventuele ‘afwezigheid’ naar de achtergrond verdwijnt.

CONCLUSIE

Op naar een gedeeld ouderschap en een sterkere begeleiding

De professionals en ouders delen, elk vanuit hun eigen prioriteiten en zorgen, een gemeenschappelijke ambitie: **ze willen de ontwikkeling, de opvoeding en het welzijn van de kinderen garanderen binnen een familiaal, territoriaal en sociaal evenwichtige en ondersteunende omgeving.** De verschillen die in onze dubbele enquête naar voren kwamen, bieden de gelegenheid om samen aan oplossingen te werken die aan de individuele behoeften van de gezinnen zijn aangepast. Een betere samenwerking tussen ouders, professionals en lokale instellingen is van fundamenteel belang om een omgeving te creëren die de ontwikkeling en ontplooiing van de kinderen bevordert. Onder de actiepistes voor de professionals en wetende dat de prioriteiten van de verschillende groepen verschillen, moet er een evenwicht gevonden worden tussen het benutten van de ervaringen van de ouders en het delen van de bezorgdheden van de professionals om zo samen een zinvolle begeleiding uit te werken.

Heb je zin om samen met ons na te denken hierover, te zoeken naar manieren om actie te ondernemen, je ervaringen te delen, sluit je dan aan bij onze werkgroep Ouderschapsbanden 1030…

OM VERDER TE GAAN

Het volledige rapport van de kwalitatieve enquête

Prioritaire vragen van de ‘kinderen-ouderschapssector’ na de enquête

Coördinatie van de Schaarbeekse Sociale Actie (CSSA)
Verdere info via https://cass-cssa.be/nl/
Wil je je aansluiten bij de werkgroep ‘Ouderschapsbanden’, neem dan contact op via cass@cpas-schaerbeek.brussels of tel.: 02/4355139

CPAS OCMW 1030 CSS

LEDEN VAN DE WG OUDERSCHAPSBANDEN

Wijkpartenariat

- CPAS OCMW 1030
  - Crèche La Courte Echelle
  - Miriam-Project
  - Observatorium voor Welzijn
- SCHAERBEEK 1030 SCHAARBEEK
  - Service kinderen-jeugd gezin diensten
  - Stedelijk Preventieprogramma
- Maison Médicale Universelle
- erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL
- groupe santé josaphat centre de planning familial

Met de steun van COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE